

รายงานผล การใช้นวัตกรรม

การพัฒนาทักษะนาฏศิลป์ โดยใช้สื่อนวัตกรรมแบบวีดิทัศน์ (Video)
เพื่อประกอบการสอน “รำดอกบัวอุบลราชธานี”
ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ (Active learning)
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

นางจตุพร พรหมทอง

ตำแหน่งครูวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๒๘(บ้านจวนเชียงใหม่)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

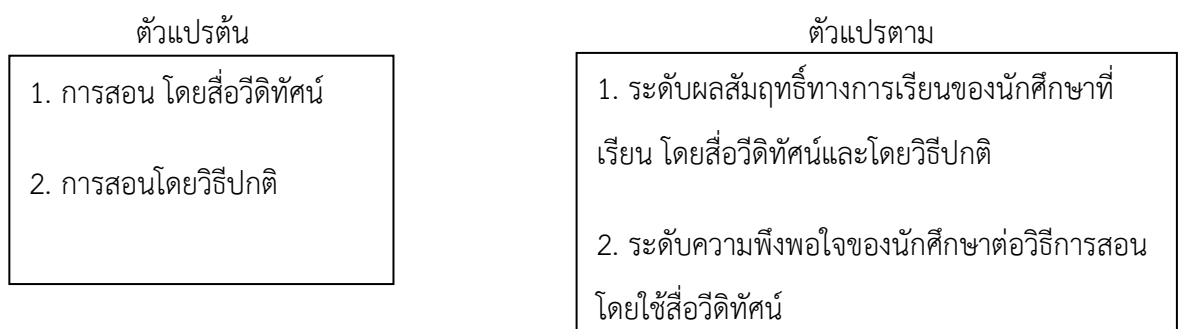
แผนพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

1. ผู้จัดทำนวัตกรรม : นางจตุพร พรหมทอง ตำแหน่งครู โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 28(บ้านจานเชิงนามั่ง)
2. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ : การพัฒนาทักษะด้านนาฏศิลป์ โดยใช้สื่อนวัตกรรม แบบวีดิทัศน์(Video) ประกอบการสอน ชุด “รำดอกบัวอุบลราชธานี” ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. ระยะเวลาดำเนินการ : 12 ชั่วโมง
4. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

วิธีการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์(Video)

ในบรรดาสื่อการสอนที่ได้นำไปใช้เป็นเครื่องช่วยการเรียนการสอนนั้น สื่อวีดิทัศน์เป็นสื่อหนึ่งที่เข้ามามีบทบาท และอิทธิพลต่อการศึกษาเป็นอย่างมากยิ่งเพราะคุณสมบัติของวีดิทัศน์ เอื้ออำนวยให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาหลายประการ คือ สามารถนำสิ่งที่อยู่ภายนอกห้องเรียนเข้ามาสู่นักเรียนในห้องได้ สามารถใช้เทคนิคในการถ่ายทำเพื่อให้นักเรียนได้เห็นสิ่งที่เล็กมาก ๆ ได้อย่างชัดเจนด้วยตาเปล่า สามารถตัดต่อแก้ไข หรือเพิ่มเติมเนื้อหาให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทำให้การเรียนการสอนเกิดประโยชน์ตรงกับความต้องการของผู้สอน วีดิทัศน์ยังเอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ เพราะสามารถดูซ้ำได้หลายครั้งจนกว่าจะเข้าใจ หรือจดจำได้และยังสามารถช่วยครูผู้สอนได้ด้วยการบันทึกภาพการสอนของครูแล้วนำมาเปิดชมเพื่อตรวจสอบความบกพร่อง และข้อผิดพลาดนั้น ๆ เพื่อพัฒนาการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้นได้ตลอดเวลา

กรอบแนวคิดในการพัฒนาทักษะด้านนาฏศิลป์ โดยใช้สื่อนวัตกรรมแบบวีดิทัศน์(Video) ประกอบการสอน ชุด “รำดอกบัวอุบลราชธานี” เพื่อเพิ่มทักษะทางด้านนาฏศิลป์ ครูผู้สอนได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนานวัตกรรม กล่าวคือ การสอนท่ารำประกอบ “เพลงอุบลราชธานี” ด้วยวิธีการสอนโดยใช้การสอนแบบปกติกับวิธีการสอนโดยใช้สื่อนวัตกรรมแบบวีดิทัศน์ ครูผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสอนทั้งสองอย่างจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบการสอน โดยสามารถแสดงกรอบแนวคิดซึ่งระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนา

5. ประเภทของนวัตกรรม

นวัตกรรมด้านสื่อการสอน ด้วยการพัฒนาทักษะด้านนาฏศิลป์ โดยใช้สื่อนวัตกรรมแบบวีดิทัศน์ (Video) ประกอบการสอน ชุด “รำดอกบัวอุบลราชธานี” ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

6. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่น และสถานศึกษานำไปใช้เป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่งผลถึงการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ เห็นผลคาดหวัง ที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนซึ่งจะสามารถช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น และสถานศึกษา ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพ และมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจน เรื่องการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษาดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ และครอบคลุมผู้เรียน ทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายคาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัวและบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกับทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในการวางแผนดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติ ไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ และภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษา. 2551:2-5) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่างๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือทัศนศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทักษะธาตุสร้างและนำเสนอ ผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของ ศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพวิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดนตรีมีความรู้ความเข้าใจ

องค์ประกอบดนตรี แสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรีถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่าง อิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ร้องเพลงและ เล่นดนตรีในรูปแบบต่างๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ นาฏศิลป์มีความรู้ 2 ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์ การเคลื่อนไหว ในรูปแบบต่างๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวันเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล (กระทรวงศึกษา. 2551 : 51) คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จะต้องรู้ และเข้าใจการใช้ทัศนธาตุ รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว สี แสงเงา มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึก สามารถใช้หลักการจัดขนาด สัดส่วน ความสมดุล น้ำหนัก แสงเงา ตลอดจนการใช้สีคู่ตรงข้ามที่เหมาะสมในการสร้างงานทัศนศิลป์ ๒ มิติ ๓ มิติ เช่น งานสื่อผสม งานวาดภาพ ระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ รวมทั้งสามารถสร้างแผนภาพ แผนผัง และภาพประกอบเพื่อถ่ายทอดความคิด จินตนาการ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่แตกต่างกัน เข้าใจปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์หลักการลด และเพิ่ม ในงานปั้น การสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตน รู้วิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ตลอดจน รู้และเข้าใจคุณค่า ของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม รู้และเข้าใจบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิต และสังคม อิทธิพลของความเชื่อ ความศรัทธา ใน ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น • รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรี และบทบาทหน้าที่รู้ถึงการเคลื่อนที่ขึ้น ลง ของ ทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์สังคีตในบทเพลง ประโยคและอารมณ์ของบทเพลงที่ฟัง ร้อง และ บรรเลงเครื่องดนตรี ด้นสดอย่างง่าย ใช้และเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลใน รูปแบบต่าง ๆ รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดี แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ของบทเพลงที่ฟัง สามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และ การเล่าเรื่อง • รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมต่าง ๆ เรื่องราวดนตรี ในประวัติศาสตร์อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรี รู้คุณค่าดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน เห็น ความสำคัญในการอนุรักษ์ รู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์ และการละครง่าย ๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่าย ๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบ ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง และบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์ รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละคร สามารถเปรียบเทียบการแสดง

ประเภทต่าง ๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่ง que การแสดงสะท้อนวัฒนธรรมประเพณีเห็นคุณค่าการรักษาและสืบ ทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย(กระทรวงศึกษา. 2551:184-185)

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 28 (บ้านจานเขื่องนามั่ง) ได้ใช้นวัตกรรม ชื่อ การพัฒนาทักษะด้านนาฏศิลป์ โดยใช้สื่อนวัตกรรมแบบวีดิทัศน์ประกอบการสอน ชุด “รำดอกบัวอุบลราชธานี” ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งการเรียนในวิชานี้มีปัญหาคือ

ประเด็นแรก คือครูจัดกิจกรรมนาฏศิลป์แบบเดิมๆคือผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพลงและท่ารำตามแบบแผนนาฏศิลป์โดยครู เป็นผู้สาธิตแล้วผู้เรียนปฏิบัติตามครูโดยครูและผู้เรียนไม่ได้ออกแบบท่ารำเอง ประเด็นที่สองคือ ครูขาด สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพตอบสนองการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ผู้เรียนขาดการคิดสร้างสรรค์ ในการคิดประดิษฐ์ท่ารำ ที่สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม รวมทั้งผู้เรียนขาดความภูมิใจ ในการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยปัญหาและสาเหตุการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เกิดประสิทธิผลพร้อมทั้งตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ครูผู้สอนได้ทบทวนปัญหาและ สาเหตุดังกล่าวจะต้องจัดทำสื่อการเรียน ที่มุ่งให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้รายวิชานาฏศิลป์อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม รวมทั้งผู้เรียนมีความภูมิใจในการส่งเสริมและอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

ครูผู้สอนได้พัฒนาทักษะด้านนาฏศิลป์ โดยใช้สื่อนวัตกรรมแบบวีดิทัศน์(Video) ประกอบการสอน ชุด “รำดอกบัวอุบลราชธานี” เอื้อให้ผู้สอนสามารถใช้ศาสตร์ในการบูรณาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพหลายรูปแบบและมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ง่าย เกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเทคโนโลยีหลากหลายรูปแบบมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเห็นรูปธรรมของเนื้อหาหรือเห็นภาพเสมือนจริงของการทดลอง การจำลองสถานที่และเหตุการณ์ เพื่อแก้ปัญหาทักษะด้านนาฏศิลป์และการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

เชิงคุณภาพ

1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา๒๘(บ้านจานเขื่องนามั่ง) ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชานาฏศิลป์มากยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านทักษะด้านนาฏศิลป์ ชุด “รำดอกบัวอุบลราชธานี”อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เชิงปริมาณ

1. นักเรียนร้อยละ 80 มีการพัฒนาทักษะด้านนาฏศิลป์ โดยใช้สื่อนวัตกรรม แบบวีดิทัศน์(Video) ประกอบการสอน ชุด “รำดอกบัวอุบลราชธานี”ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
2. นักเรียนร้อยละ 80 มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชานาฏศิลป์ ได้เรียนรู้แบบบูรณาการและมีทักษะด้านนาฏศิลป์ สามารถถ่ายทอด ในรูปแบบการแสดง ชุด “รำดอกบัวอุบลราชธานี”

8. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

9. หลักการแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

แนวทางในการดำเนินงานได้แก่ วิทัศน์ประกอบการสอนนาฏศิลป์

วิทัศน์ หมายถึงการบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงลงในสารสังเคราะห์ที่เคลื่อนด้วยแม่เหล็กในรูปที่เป็นม้วน หรือเป็นดิสก์ หรือเป็นแหล่งบันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยระบบแอนะล็อก (Analog) หรือ ระบบดิจิทัล (Digital) โดยสามารถถ่ายทอดภาพและเสียงที่บันทึกนั้นออกมาได้ทางเครื่องรับโทรทัศน์ หรือคอมพิวเตอร์ซึ่งมีประโยชน์ในการสามารถถ่ายทอดทั้งภาพ และเสียงออกมาได้คราวเดียวกัน ทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อการชมรายการวิทัศน์ นอกจากนั้นยังเป็นการดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างดี และสามารถนำมาเปิดซ้ำได้ ตามความต้องการ รูปแบบของรายการวิทัศน์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ 1) รายการวิทัศน์ เพื่อการค้า (Commercial Television) 2) รายการวิทัศน์ เพื่อการศึกษา (Education Television) และ 3) รายการวิทัศน์ เพื่อการสอน (Instruction Television) โดยในแต่ละรูปแบบมีกระบวนการผลิตรายการที่คล้ายคลึงโดยครอบคลุมด้านการวางแผนการผลิต การเตรียมการผลิต การดำเนินการผลิต และการประเมินผลการผลิต ในระหว่างการผลิตจะต้อง ทำงานประสานกันเป็นทีม เพื่อให้งานเป็นไปอย่างเรียบร้อย และผลงานมีคุณภาพ นาฏศิลป์หมายถึง ศิลปะแห่งการละครหรือการฟ้อนรำ นาฏศิลป์หมายถึง การฟ้อนรำ นาฏศิลป์หมายถึง ความเข้าใจของการละครฟ้อนรำ นาฏศิลป์หมายถึง การร้องรำทำเพลง ให้เกิดความบันเทิงใจ อันประกอบด้วยความโน้มเอียง และ ความรู้สึก นาฏศิลป์ หมายถึง การฟ้อนรำที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นจากธรรมชาติด้วยความประณีตอันลึกซึ้ง เพียบพร้อมไปด้วยความวิจิตรบรรจงอันละเอียดอ่อน นอกจากหมายถึงการฟ้อนรำ ระบำ รำ เต้นแล้วยัง หมายถึงการร้อง และการบรรเลงด้วย (สุมิตร เทพวงษ์ . 2541 : 1 - 2) ในสังคมของมนุษย์ที่เกิดมาในแต่ละประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเชื้อชาติ ภาษา หรือเพศใดก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างกัน แต่สิ่งหนึ่งที่ทุกชาติทุกภาษาจะต้องมีเป็นเอกลักษณ์สิ่งนั้นได้แก่ ศิลปะ ซึ่งเป็น สิ่งที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบันนี้ ไม่มีใครสามารถแย่งชิงไปได้ และยังเป็นเอกลักษณ์อันเด่นชัด ของชาตินั้น ๆ ที่จะต้องหวงแหนและรักษามิให้หมดสิ้นได้รวมทั้งประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีความเป็น เอกธามาช้านาน มีศิลปวัฒนธรรมที่บ่งถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ จนเป็นที่ชื่นชอบของนานาประเทศที่ ได้พบเห็นความงดงามในศิลปวัฒนธรรมไทย ถึงแม้ว่าสังคมไทยปัจจุบันกำลังได้รับ

อิทธิพลทางด้านวัฒนธรรม จากต่างชาติอันหลากหลายที่กำลังหลั่งไหลเข้ามา มีบทบาทในสังคมไทยก็ตามแต่สิ่งหนึ่งที่คนไทยยังสามารถ อนุรักษ์และสืบทอดได้มาอยู่จนทุกวันนี้ก็คือ นาฏศิลป์ อันเป็นศิลปะประจำชาติคนไทยทุกคนควรช่วยกัน รักษาและให้การสนับสนุน เพื่อให้ศิลปะนี้คงอยู่สืบไปในอนาคต (สุมิตร เทพวงษ์ .2541 : 1) กิจกรรมนาฏศิลป์ จัดเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เพราะเป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมจินตนาการของ ผู้เรียนให้สามารถแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจได้ด้วยท่าทาง สีลา ตามแบบแผนของนาฏศิลป์ไทย ซึ่งจะค่อยๆ ปู พื้นฐานไปที่ละน้อย จนถึงการแสดงที่เป็นชุด จากการศึกษาเนื้อหา กิจกรรมนาฏศิลป์ในหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า รำดอกบัวเป็นชุดการรำที่มีบรรจุไว้ในเนื้อหา กิจกรรมนาฏศิลป์ ซึ่งนับว่าเป็นศิลปวัฒนธรรมที่ แสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติไทยที่มีมาแต่โบราณ เป็นการแสดงที่มีแบบแผนของท่ารำที่กำหนดไว้ ท่ารำแต่ละท่ามีความสวยงามและสนุกสนานวิชานาฏศิลป์ไทยเป็นวิชาที่ต้องใช้ประสบการณ์ และทักษะการ ปฏิบัติเป็นสำคัญ กล่าวคือ ต้องฝึกปฏิบัติท่ารำปฏิบัติซ้ำๆ เป็นเวลานานจึงจะก่อให้เกิดความชำนาญในการรำ ในการจัดการเรียนการสอนที่มีข้อจำกัดด้านเวลาเรียน เช่น ใช้เวลาเรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทำให้ขาดความ ต่อเนื่องและเป็นปัญหาที่ทำให้การฝึกปฏิบัติท่ารำของนักเรียนไม่ถูกต้อง ขาดทักษะความชำนาญ ความงดงาม ในเรื่องของจังหวะดนตรี และท่ารำตามแบบแผนการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ เห็นความสำคัญของสื่อนวัตกรรมในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้และเข้าใจในเนื้อหา ท่ารำนาฏศิลป์ด้วยตนเอง นับว่ามีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย สำหรับผู้เรียนเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงสนใจคิดสร้างสื่อนวัตกรรม ในรูปแบบวีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ชุด รำดอกบัวอุบลราชธานี เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านนาฏศิลป์ไทยให้เกิดทักษะทางการเรียนนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้ดีขึ้น และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่วางไว้ มีทักษะความชำนาญทางนาฏศิลป์ดีขึ้นหลังจากใช้สื่อนวัตกรรม แบบวีดิทัศน์ (Video) ประกอบการสอน ชุด “รำดอกบัวอุบลราชธานี” ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning) ที่สร้างขึ้น รวมทั้งยังให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างในการศึกษาท่ารำเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในทักษะทางด้าน นาฏศิลป์ไทยพื้นฐานดียิ่งขึ้น ประโยชน์ในการศึกษาวิชานาฏศิลป์ ประโยชน์โดยตรง ใช้เป็นวิชาชีพ ผู้ที่ศึกษาวิชานาฏศิลป์ อย่างชัดเจน ชำนิชำนาญ สามารถยึดเป็นอาชีพได้ เพราะใน กิจกรรมต่าง ๆ วิชานาฏศิลป์เข้าไปมีส่วนร่วมอยู่เสมอ เป็นการบริหารร่างกายให้มีสุขภาพสมบูรณ์ โดยเฉพาะ วิชานาฏศิลป์นั้น ในขณะที่ฝึกหัดนั้นว่าเป็นการออกกำลังกายอย่างดีเยี่ยม ได้บริหารร่างกายทั่วทุกส่วน ประโยชน์ทางอ้อม ได้ชื่อว่าเป็นชาวไทยที่สมบูรณ์ รู้จักวัฒนธรรมของชาติตน การเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ในปัจจุบัน ชาว ต่างประเทศให้ความสนใจมาก ได้เข้ามาสนใจศึกษาค้นคว้าแต่พวกเราชาวไทยถ้าหากไม่สนใจแล้ว วัฒนธรรม ในแขนงนี้ก็จะตกไปอยู่ในมือต่างชาติ ต่อไปเมื่อเราต้องการศึกษาก็จะต้องอาศัยข้อมูลจากพวกเขา แล้วอย่าง นี้จะได้ชื่อว่า เป็นวัฒนธรรมไทยได้อย่างไรพวกเราชาวไทยควรศึกษาศิลปวัฒนธรรมของเราเองไว้ให้ดีจะได้ชื่อว่า เป็นชาวไทยที่แท้จริง มีจิตใจอ่อนโยน นาฏศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนมีจิตใจอ่อนโยน มีสติ และมีสมาธิที่มั่นคงไม่ หวั่นไหวไป กับสิ่งรอบข้าง ซึ่งทำให้ผู้นั้นมีความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ผลมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนั้นช่วยผ่อนคลายและความเครียดของจิตใจ ดังจะเห็นได้ว่า ศิลปินในแขนงนี้มีอายุยืนยาว มี สุขภาพดี เป็นส่วนมาก ช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพให้งดงามยิ่งขึ้น ผู้ที่เรียนนาฏศิลป์จะมีลักษณะพิเศษ เห็นได้เด่นชัด อาทิ เวลานั่งหรือ ยืน จะสง่างามเพราะได้รับการฝึกฝนวิธีการนั่งยืนมาเป็นอย่างดี ในขณะที่เดียวกัน เป็นผู้ที่มีจิตใจ ควบคุมอารมณ์ไม่ตื่นตระหนก และกล้าที่จะแสดงออก สิ่งต่างๆ เหล่านี้ เป็นผลจากประสบการณ์ ในการแสดง ทั้งสิ้น ที่กล่าวมานี้เป็นเพียงส่วนน้อย นาฏศิลป์ มีคุณประโยชน์ต่อผู้เรียนอนเนกอนันต์ประการไม่สามารถ นำมา บรรยายได้หมดบางอย่างเห็นได้ชัด บางอย่างเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ ผู้ที่ศึกษาเท่านั้นจึงจะเห็น ประโยชน์ พวกเราเยาวชนไทยผู้ซึ่งในอนาคตจะเป็นผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาและบริหารประเทศชาติให้เจริญ รุ่งเรือง ควร จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและศึกษาศิลปวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ดนตรีให้คงอยู่คู่ชาติ ไทยสืบไป

อัตลักษณ์จังหวัดอุบลราชธานี

อุบลราชธานี มักเรียกโดยทั่วไปสั้นๆ ว่า อุบลฯ อักษรย่อ อบ เป็นจังหวัดขนาดใหญ่ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีพื้นที่ขนาดใหญ่เป็นลำดับที่ 2 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองจากจังหวัด นครราชสีมา และอันดับที่ 5 ของประเทศไทย และเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศรอง จากจังหวัดนครราชสีมา[ต้องการอ้างอิง] นับเป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีหลักฐานทั้งประวัติศาสตร์ และโบราณคดีที่เก่าแก่ เช่น ภาพเขียนสีที่อุทยานแห่งชาติผาแต้ม และยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง ประเพณีที่ขึ้นชื่อของจังหวัดนี้คือแห่เทียนพรรษา มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดยโสธร จังหวัดศรีสะเกษ ประเทศลาว และประเทศกัมพูชา

จังหวัดอุบลราชธานีตั้งอยู่ในบริเวณแอ่งโคราช โดยมีลักษณะภูมิประเทศที่หลากหลายทั้งภูมิประเทศ แบบที่ราบสูง ภูมิประเทศแบบภูเขาสลับซับซ้อนในชายแดนตอนใต้โดยเฉพาะบริเวณอำเภอน้ำยืนและนาจะ หลวย โดยมีเทือกเขาที่สำคัญคือทิวเขาบรรทัดและทิวเขาพนมดงรัก มีแม่น้ำโขงกั้นระหว่างตัวจังหวัดและ ประเทศลาว และมีแม่น้ำสำคัญ ๆ ได้แก่ แม่น้ำมูลและแม่น้ำชี นอกจากนี้ยังมีลำน้ำที่สำคัญ ๆ หลายสาย มีลำ เชนบาย ลำเซบก ลำโดมใหญ่ และลำโดมน้อย

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนมากนิยมประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักโดยมีการทำ นาข้าวและเพาะปลูกพืชไร่ชนิดต่าง ๆ เช่น ปอแก้ว มันสำปะหลัง ถั่วลิสง มีการเลี้ยงปศุสัตว์ และทำการประมง อยู่เล็กน้อย และยังมีอาชีพอื่น ๆ ที่สำคัญด้วย อาทิ อุตสาหกรรมและการค้าการบริการ จังหวัดอุบลราชธานี ได้รับขนานนามว่า "เมืองนักปราชญ์ เมืองศิลปินแห่งชาติ"

ด้านอัตลักษณ์ คือ จังหวัดอุบลราชธานีขึ้นชื่อในเรื่องหัตถกรรม ซึ่งได้แก่ ผ้าทอเมืองอุบล ผ้าฝ้ายทอ มือ หมอนขิด ผ้าขาวม้า ผ้าไหม เครื่องทองเหลือง เครื่องจักสานจำพวกกระด้ง กระตักข้าว ข้องใส่ปลา ตะกร้า นอกจากนี้จังหวัดอุบลราชธานียังขึ้นชื่อในเรื่องของอาหารการกิน ได้แก่ หมูยอ กุนเชียง ไส้กรอกอีสาน และ เค็มบักนัด (เค็มสับปะรด) ซึ่งเป็นอาหารพื้นเมืองที่ขึ้นชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี ทำด้วยเนื้อปลาสดหรือ

ปลาเทโพ หั่นเป็นชิ้นยาวๆ ตองในน้ำเกลือและเนื้อสับปรดที่ซอยเป็นชิ้นเล็กๆ บรรจุในขวดแก้ว สามารถนำมาปรุงเป็นอาหารได้หลายอย่าง เช่น อาหารประเภททลน มีจำหน่ายทั่วไปในตัวเมือง ผลิตภัณฑ์ทองเหลืองชุมชนบ้านปะอาว บ้านปะอาวเป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่มาแห่งหนึ่งของจังหวัดอุบลราชธานี เป็นหมู่บ้านที่มีอาชีพที่เป็นสัญลักษณ์ประจำหมู่บ้าน ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ คือ การทำเครื่องทองเหลือง กรรมวิธีการผลิตยังเป็นแบบดั้งเดิม นอกจากนี้แล้ว ในหมู่บ้านยังมีศูนย์สาธิต และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทองเหลือง และทอผ้าไหมที่สวยงาม เปิดทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ เป็นต้น

ด้านศิลปวัฒนธรรมและดนตรีพื้นบ้าน อาทิ เพลง “อุบลราชธานี” ได้เขียนคำร้องขึ้นจากทำนองเพลงไทยเดิม ซึ่งแต่เดิมชื่อว่า “ลาวอุบล” เขียนโดย สิบเอกวิง (นามสกุลไม่ปรากฏ) นายเทอด บุญยรัตพันธุ์ ได้เขียนคำร้อง ทำนองเป็นที่นิยมแพร่หลาย จนกลายเป็นเพลงประจำจังหวัด เป็นที่รู้จักกันทั่วไป

ลาย(เพลง)อุบลราชธานี

คำร้องโดย : เทอด บุญยรัตพันธุ์

ทำนอง : ลาย(โปงลาง)อุบลราชธานี เป็นทำนองเพลงไทยเดิม สมัยก่อนมีชื่อเรียกว่า "ลายลาวอุบล" ไม่ปรากฏนามผู้แต่งนิยมเล่นมานานในประเพณีลงช่วงเข็นฝ้าย และลงแขกเกี่ยวข้าว ประเพณีงานบุญต่างๆ โดยโบราณใช้ พิณ-แคน-โหซอง บรรเลง ซึ่งแต่โบราณจะไม่มีไฟฟ้าใช้ ดนตรีจึงเป็นดนตรีพื้นบ้านอันแสนไพเราะ ดังนี้

เนื้อเพลง อุบลราชธานี

อุบลราชธานี นี้ไทยดีเมืองหนึ่ง

หากอยู่ถึงแดนแม่โขง ที่คดโค้งไหลลงเป็นทาง

ไหลไปหว่างกลาง ไม่มีเหินไม่มีห่าง

พี่น้องไทยอยู่ทาง พี่น้องลาวอยู่ทาง

อุบลราชธานี นี้เป็นที่ชุมนุม

แห่งดอกโกสุ่ม หรือเจ้าปทุมมา

นั่นคือดอกบัวบาน ตระการกำนใบ

มีดีอย่างไร ทั่วแคว้นแดนไทย

ไม่น้อยหน้าใคร ไม่น้อยหน้าใคร

ศึกษาซึ่งความดี เหมือนบัวมีสี่ริ่นรมย์

กลิ่นหอมชื่นชม ภิรมย์ทฤพรธ

กลิ่นของบัวนั้น สุขสันต์เพิ่มพูน

อยู่ในแม่น้ำมูล นั้นเหมือนอุบลเป็นสุข

นิราศทุกษ์ปวงภัย อุบลนั้นไซร์ถิ่นทองของไทย...

ภายหลัง วิทยาลัยครูอุบลราชธานี นำมาบรรเลงเป็นเพลงประจำจังหวัด และนำออกแสดงในงานทุ่งศรีเมือง จึงเป็นที่นิยมมาจนถึงปัจจุบัน มีหลาย Version โดยปรับปรุงทำนองใหม่เพื่อใช้ในการแสดงแสงสีเสียงงานแห่เทียนอุบลราชธานีและงานฉลองอุบลราชธานี ๒๒๒ ปี (พ.ศ.2558) เช่น ลาย[ทำนอง]ออเครสตรา และ ลาย[ทำนอง]สตริง แต่ที่ยังเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นยังคงเป็นทำนองเดิมที่ใช้ไปกลางบรรเลงได้ไพเราะจนถึงปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

Active Learning เป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างหนึ่ง แปรตามตัวก็คือ เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติหรือการลงมือทำ “ความรู้” ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการแก้ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า “เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความหมาย โดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ในการนี้ ครูต้องลดบทบาทในการสอน และการให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง แต่ไปเพิ่มกระบวนการ และกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการจะทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น และอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยการพูด การเขียน การอภิปรายกับเพื่อนๆ

การสอนแบบ Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือกระทำ และใช้กระบวนการคิด โดยผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receivers) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Co - creators) ในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยี สารสนเทศทำให้การสื่อสารไร้พรมแดน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา ผลกระทบจากยุคโลกาภิวัตน์นี้ส่งผลให้ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา ประกอบกับปัจจุบันมีองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมายทุกวินาที ทำให้เนื้อหาวิชามีมากเกินไปที่จะเรียนรู้จากในห้องเรียนได้หมด ซึ่งการสอนแบบเดิมด้วยการ “พูด บอก เล่า”

ไม่สามารถจะพัฒนาให้ผู้เรียนให้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนในชั้นเรียนไปปฏิบัติได้ดี ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ของผู้เรียน จากผู้สอนคือผู้ถ่ายทอด ปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ชี้แนะวิธีการค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่างๆ สร้างความเข้าใจด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย (รัตนชนก รัตนภูมิ, 2564)

Active Learning เป็นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคตหลักการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นการนำเอาวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการสอนและกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน Active Learning จึงถือเป็นการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่ง que ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริม student engagement, enhance relevance, and improve motivation ของผู้เรียน

10. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

1 การระบุปัญหา (Problem) ความคิดในการพัฒนานวัตกรรมนั้น ส่วนใหญ่จะเริ่มจากการมองเห็นปัญหา และต้องการแก้ไขปัญหาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) เมื่อกำหนดปัญหาแล้วก็กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำหรือพัฒนานวัตกรรมให้มีคุณสมบัติ หรือลักษณะตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3 การศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) ผู้พัฒนานวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนต้องศึกษาข้อมูลของปัญหาและข้อจำกัดที่จะใช้นวัตกรรมนั้น เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ได้จริง

4 การประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม (Innovation) ผู้จัดทำหรือพัฒนานวัตกรรมจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ ความริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งอาจนำของเก่ามาปรับปรุง ดัดแปลง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรืออาจคิดค้นขึ้นมาใหม่ทั้งหมด นวัตกรรมทางการศึกษามีรูปแบบแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาหรือวัตถุประสงค์ของนวัตกรรมนั้น เช่นอาจมีลักษณะเป็นแนวคิด หลักการ แนวทาง ระบบ รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ เทคนิค หรือสิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี เป็นต้น

5 การทดลองใช้ (Experimentation) เมื่อคิดค้นหรือประดิษฐ์นวัตกรรมทางการศึกษาแล้ว ต้องทดลองนวัตกรรม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขผลการทดลองจะทำให้ได้ข้อมูลนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมต่อไป ถ้าหากมีการทดลองใช้นวัตกรรมหลายครั้งก็ย่อมมีความมั่นใจในประสิทธิภาพของนวัตกรรมนั้น

6 การเผยแพร่ (Dissemination) เมื่อมั่นใจนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ

แล้วก็สามารถนำไปเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก

ขั้นตอนการใช้พัฒนานวัตกรรม

1) ขั้นตอนดำเนินการ (Do)

1.1) ครูผู้สอน ดำเนินการวิเคราะห์วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้และ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.2) ครูผู้สอนจัดทำแผนบูรณาการการจัดการ เรียนรู้ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการวัดผลประเมินผล ให้ให้เหมาะสมกับสภาพชุมชน และศักยภาพของโรงเรียน ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning)

1.3) ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning)

2) ขั้นตอนตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนา (Check)

2.1) ประเมินผลการเรียนรู้และพิจารณาผลการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งในด้านของความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ และทัศนคติการของผู้เรียน ทั้งรายบุคคลและภาพรวม

2.1.1) ไม่ผ่าน ดำเนินการแก้ไขตามขั้นตอน ดังนี้

- วิเคราะห์ปัญหา
- วางแผนการแก้ปัญหาและพัฒนา
- จัดกิจกรรมการแก้ปัญหาและพัฒนา
- เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล
- สรุปผลการแก้ปัญหาและการพัฒนา

2.1.2) ผ่าน ดำเนินการขั้นต่อไป

3) ขั้นสรุปและรายงาน (Act)

ครูสรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และรายงานผลการจัดการเรียนรู้

กระบวนการหาคุณภาพของนวัตกรรม

โดยครูผู้สอน ตั้งตัวชี้วัดคุณค่าของสื่อหรือนวัตกรรม โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นหลักว่ามีคุณภาพโดยคำนึงถึงการหาคุณภาพหรือการตรวจสอบคุณภาพของสื่อหรือนวัตกรรมซึ่งสำหรับการหาคุณภาพของนวัตกรรมสามารถทำได้หลายวิธี แต่ในที่นี้จะขอกล่าววิธีการหาประสิทธิภาพ E1/E2 ดังนี้

1. นำสื่อ/นวัตกรรมที่สร้างขึ้น พร้อมวัตถุประสงค์การวิจัย/ศึกษา พร้อมนิยามศัพท์และแบบแสดงความคิดเห็น นำเสนอผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 คน โดยผ่านกระบวนการ PLC ในโรงเรียน

2. นำรายการที่ผู้เชี่ยวชาญในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา28 (บ้านจานเขื่อนนามัง) จำนวน 3 ท่าน แสดงความคิดเห็นมาให้ค่าน้ำหนักคะแนน ถ้าเหมาะสม ได้ค่าน้ำหนัก +1 ถ้าไม่แน่ใจ ได้ค่าน้ำหนัก 0 และถ้าไม่เหมาะสม ได้ค่าน้ำหนัก -1

3. บันทึกค่าน้ำหนักคะแนนแต่ละคน และทำการวิเคราะห์หาค่า IOC (หมายเหตุ ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้)

การตรวจสอบคุณภาพสื่อ/นวัตกรรมบางอย่าง เมื่อผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว จะต้องนำไปทดลองใช้ (Try-out) หรือนำไปให้นักเรียนที่เป็นคนละกลุ่มกับกลุ่มที่ศึกษา ทำการตรวจสอบ เช่น ชุดการสอน ที่เรียกว่า เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E1 /E2) คือ 75/75

E1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ (ขณะทำงาน) E2หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

4. ปรับปรุงผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

ขั้นตอนการทดลองหาประสิทธิภาพนวัตกรรม E1/E2

1. ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เรียกว่า แบบเดี่ยว (หนึ่งคน) หรือ 1:1 หมายถึง ทดลองใช้นวัตกรรมกับนักเรียน 3 คน ที่ประกอบด้วย เก่ง ปานกลางและอ่อน อย่างละ 1 คน แล้วคำนวณหา E1 /E2 แล้วนำมาปรับปรุง

2. ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เรียกว่าแบบกลุ่ม หรือ 1:10 หมายถึง ทดลองใช้นวัตกรรมกับนักเรียนประมาณ 5-10 คน ที่ประกอบด้วย เก่ง ปานกลางและอ่อนคละกันไปในจำนวนเท่า ๆ กัน แล้วคำนวณหา E1 /E2 แล้วนำมาปรับปรุง

3. ทดลองกับกลุ่มใหญ่ที่เรียกว่าภาคสนาม หรือ 1 ห้องเรียน หมายถึง ทดลองใช้นวัตกรรมกับนักเรียน 1 ห้องเรียน แล้วคำนวณหา E1 /E2 แล้วนำผลการวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์ ถ้าต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกินร้อยละ 2.5 ก็ยอมรับได้

11. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

1. ความใหม่ (Newness) หมายถึง เป็นสิ่งใหม่ที่ถูกพัฒนาขึ้น บริการ หรือกระบวนการ โดยจะเป็น การปรับปรุงจากของเดิมหรือพัฒนาขึ้นใหม่ ได้แก่ สื่อนวัตกรรม แบบวีดิทัศน์ (Video) ประกอบการสอน ชุด “รำดอกบัวอุบลราชธานี” สำหรับใช้เพื่อการฝึกทักษะด้านนาฏศิลป์

2. ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ (Economic Benefits) หรือการสร้างความสำเร็จในเชิงพาณิชย์ คือ สามารถเผยแพร่นาฏศิลป์ประจำท้องถิ่น ของจังหวัดอุบลราชธานี เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจในชุมชน

3. การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ (Knowledge and Creativity Idea) เป็นฐานของการ พัฒนาทักษะด้านนาฏศิลป์ ผู้การเป็นนวัตกรรม คือ สื่อนวัตกรรม แบบวีดิทัศน์ (Video) ประกอบการสอน ชุด “รำดอกบัวอุบลราชธานี”

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ ด้านนาฏศิลป์ โดยใช้สื่อนวัตกรรม แบบวีดิทัศน์ ประกอบการสอน ชุด “รำดอกบัวอุบลราชธานี” ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning)

2. ครูมีนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สื่อนวัตกรรม แบบวีดิทัศน์ประกอบการสอน ชุด “รำดอกบัว อุบลราชธานี” ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning)

3. นักเรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

3.1 ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)

3.2 ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership)

3.3 ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy)

3.4 ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills)

4. ชุมชนให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้

13. งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

จำนวน 1,000 บาท

14. การประเมินผล

การประเมินผล จากการสังเกตการปฏิบัติทำรำดอกบัว ในเพลงอุบลราชธานี จากนวัตกรรมที่ความ สอดคล้องกับ เนื้อหา ของชุดการสอนนาฏศิลป์ ได้ครบตาม องค์ประกอบของ การสร้างสื่อวีดิทัศน์ อย่าง ครบถ้วนสมบูรณ์ นวัตกรรมมีความ คิด ที่แปลกใหม่มี เอกลักษณ์เฉพาะตัว มีการประยุกต์ใช้วัสดุ และวิธีการ

สร้างสรรค์ นวัตกรรมแปลก ใหม่มีการใช้วัสดุที่ แตกต่างออกไปจาก เดิมทั้งหมด นวัตกรรมที่สร้างขึ้น สามารถ แก้ปัญหาได้ ศึกษา ค้นคว้าตาม ความถนัด ความสามารถในการ แก้ปัญหาด้วยตนเอง ได้ครบทุกขั้นตอน ปฏิบัติตามขั้นตอน การพัฒนานวัตกรรม ครบตาม วัตถุประสงค์ นำนวัตกรรมไปใช้ แสดงและสามารถใช้ กลวิธี ในการเคลื่อน บังคับเคลื่อนไหวได้ อย่างสมบูรณ์แบบ สามารถนำไปใช้ได้ดี

การประเมินผล ใช้การทดลองแบบ 1:1 หมายถึง การทดลองใช้นวัตกรรมกับผู้เรียนแต่ละคน จำนวน 3 คน โดยสุ่มเลือกนักเรียนที่มีทักษะด้านนาฏศิลป์ เก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 1 คน โดยผู้พัฒนา นวัตกรรมสังเกตการใช้นวัตกรรมของแต่ละคนอย่างใกล้ชิด

การประเมินและการปรับปรุงครั้งที่ 1 หมายถึงการนำผลการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่งมาประเมินผล และปรับปรุงนวัตกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

การทดลองแบบกลุ่มเล็ก หมายถึงการทดลองใช้นวัตกรรมกับผู้เรียนกลุ่มเล็ก จำนวน 9 คนโดยการสุ่ม ผู้เรียนที่มีทักษะด้านนาฏศิลป์ เก่ง ปานกลาง และอ่อนอย่างละ 3 คนโดยจัดให้มีการสอบปฏิบัติก่อนเรียนและ หลังเรียน

การประเมินและการปรับปรุงครั้งที่ 2 หมายถึงการนำผลการสอบปฏิบัติก่อนเรียนและหลังเรียนมา วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยอาจใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 หรือการเปรียบเทียบผล การสอบปฏิบัติก่อนเรียนกับหลังเรียน(t-test) ในการประเมินการสอนด้านนาฏศิลป์ โดยใช้วิธีการ โดยใช้สื่อ นวัตกรรม แบบวิดิทัศน์ประกอบการสอน ชุด “รำดอกบัวอุบลราชธานี” ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบ (Active Learning)